

KREDIT-MODUL TIZIMIDA MASOFAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Ashurova Nasiba Muhammadiyevna

Termiz State University of Engineering and Agrotechnologies

Annotatsiya: Kredit-modul tizimi sharoitida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish zamonaviy oliy ta'lim tizimining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur texnologiyalar ta'lim jarayonining moslashuvchanligini ta'minlash, talabalar uchun qulay o'quv muhitini yaratish va mustaqil ta'lim faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu maqolada kredit-modul tizimida masofaviy ta'lim texnologiyalarining o'rni, afzalliklari va amaliy ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom kabi zamonaviy platformalarning ta'lim jarayonidagi imkoniyatlari yoritilgan. Tadqiqot davomida masofaviy ta'lim texnologiyalarining ta'lim sifati, akademik faollik va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga ta'siri o'rganildi. Natijalar masofaviy ta'lim vositalaridan samarali foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, o'quv resurslaridan keng foydalanish va talabalarni zamonaviy mehnat bozori talablariga mos tayyorlash imkonini berishini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: Masofaviy ta'lim, raqamli texnologiyalar, elektron ta'lim, Moodle, Google Classroom, oliy ta'lim, mustaqil ta'lim, ta'lim sifati, akademik mobillik.

Kirish

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimida tub o'zgarishlarning yuz berishiga sabab bo'lmoqda. Xususan, oliy ta'lim muassasalarida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish zamonaviy ta'limning muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi. Kredit-modul tizimining joriy etilishi bilan bir qatorda masofaviy ta'lim texnologiyalarining qo'llanilishi ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, talabalar uchun qulay va moslashuvchan ta'lim muhitini yaratish hamda mustaqil ta'limni rivojlantirish imkoniyatlarini kengaytirdi. Zamonaviy platformalar, elektron ta'lim resurslari, videokonferensiya tizimlari va virtual o'quv muhitlari talabalarining istalgan joy va vaqtda bilim olishlariga xizmat qilmoqda.

Kredit-modul tizimi talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatiga katta e'tibor qaratishi bilan ajralib turadi. Shu jihatdan masofaviy ta'lim texnologiyalari ushbu tizimning asosiy maqsad va vazifalarini amalga oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom va boshqa zamonaviy platformalar yordamida o'quv jarayonini tashkil etish, nazorat qilish va baholash imkoniyatlari

kengaymoqda. Natijada ta'limning ochiqligi, shaffofligi va samaradorligi ortib bormoqda. Shu sababli kredit-modul tizimi sharoitida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlarini o'rganish, ularning ta'lim sifati va talabalar kompetensiyalarini rivojlantirishga ta'sirini tahlil qilish muhim ilmiy ahamiyat kasb etadi.

Dolzarbligi

Mavzuning dolzarbligi zamonaviy oliy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar va masofaviy ta'lim vositalarining keng joriy etilishi bilan belgilanadi. Kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirish, ta'lim jarayonining moslashuvchanligini ta'minlash hamda o'quv resurslaridan samarali foydalanish muhim vazifalardan hisoblanadi. Masofaviy ta'lim texnologiyalari aynan ushbu vazifalarni amalga oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ta'lim sifati va samaradorligini oshirish, akademik mobillikni rivojlantirish hamda xalqaro ta'lim standartlariga mos mutaxassislarni tayyorlashda masofaviy ta'lim texnologiyalarining o'rni tobora ortib bormoqda. Shu bois kredit-modul tizimi sharoitida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish masalasi bugungi kunda dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyatga ega bo'lgan tadqiqot yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Asosiy qism

Kredit-modul tizimi zamonaviy oliy ta'limni tashkil etishning ilg'or shakllaridan biri bo'lib, talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatiga katta e'tibor qaratadi. Ushbu tizim sharoitida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Masofaviy ta'lim texnologiyalari axborot-kommunikatsiya vositalari orqali o'qituvchi va talaba o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni ta'minlaydi. Mazkur texnologiyalar ta'limning uzluksizligini ta'minlash, o'quv materiallariga tezkor kirish imkoniyatini yaratish hamda ta'lim resurslaridan samarali foydalanishni qo'llab-quvvatlaydi. Kredit-modul tizimida har bir talaba ma'lum miqdordagi kreditlarni o'zlashtirishi zarur bo'lib, bunda masofaviy ta'lim vositalari muhim ahamiyatga ega. Elektron platformalar, virtual auditoriyalar va raqamli kutubxonalar talabalarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytiradi. Masofaviy ta'limning nazariy asoslari ochiq ta'lim, mustaqil ta'lim va kompetensiyaga asoslangan yondashuvlarga tayanadi. Bu esa talabalarning bilim olishdagi faolligini oshiradi. Shuningdek, o'quv jarayonining moslashuvchanligini ta'minlaydi. Talabalar o'z vaqtini samarali rejalashtirish va o'quv faoliyatini mustaqil tashkil etish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish kredit-modul tizimining samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Avvalo, ushbu texnologiyalar

ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytiradi va geografik masofaga bog'liqlikni kamaytiradi. Talabalar istalgan joydan turib dars mashg'ulotlarida qatnashishlari va o'quv materiallaridan foydalanishlari mumkin. Bu esa ta'limning qulayligi va ochiqligini ta'minlaydi. Kredit-modul tizimida mustaqil ta'lim muhim o'rin tutgani sababli masofaviy ta'lim platformalari talabalar uchun katta imkoniyat yaratadi. Moodle, Google Classroom, Zoom va Microsoft Teams kabi platformalar orqali o'quv jarayonini samarali tashkil etish mumkin. Elektron topshiriqlar, onlayn testlar va videoma'ruzalar bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi. Bundan tashqari, masofaviy ta'lim texnologiyalari vaqt va mablag' sarfini kamaytiradi. Talabalar o'zlariga qulay vaqtda o'quv materiallarini o'zlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'qituvchilar esa ta'lim jarayonini nazorat qilish va baholashni avtomatlashtirilgan tizimlar orqali amalga oshiradilar.

Kredit-modul tizimida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish ko'plab afzalliklarga ega bo'lsa-da, ayrim muammolar ham mavjud. Eng avvalo, texnik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi ayrim ta'lim muassasalarida masofaviy ta'limni samarali tashkil etishga to'sqinlik qilmoqda. Internet tezligining pastligi yoki texnik vositalarning yetishmasligi talabalar va o'qituvchilar uchun qiyinchiliklar tug'diradi. Bundan tashqari, ayrim talabalar mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarining yetarli darajada shakllanmaganligi sababli masofaviy ta'lim jarayonida qiyinchiliklarga duch keladilar. O'qituvchilarning raqamli kompetensiyalari ham muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash bo'yicha malakaning yetarli emasligi ta'lim sifati pasayishiga olib kelishi mumkin. Shu bilan birga, akademik halollikni ta'minlash va bilimlarni obyektiv baholash masalalari ham dolzarb hisoblanadi. Biroq ushbu muammolarga qaramay, masofaviy ta'lim texnologiyalarining istiqbollari juda kengdir. Sun'iy intellekt, virtual reallik va raqamli platformalarning rivojlanishi ta'lim jarayonini yanada takomillashtirish imkonini bermoqda. Kelgusida masofaviy ta'lim texnologiyalari kredit-modul tizimining samaradorligini oshirishda muhim vosita bo'lib qoladi va zamonaviy, raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, kredit-modul tizimi sharoitida masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish zamonaviy oliy ta'limning muhim tarkibiy qismlaridan biri hisoblanadi. Ushbu texnologiyalar ta'lim jarayonining moslashuvchanligini ta'minlash, talabalarning mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish hamda bilimlarni o'zlashtirish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Kredit-modul tizimining asosiy tamoyillari bilan uyg'unlashgan masofaviy ta'lim vositalari

talabalarning akademik faolligini kuchaytirib, ularning kasbiy va shaxsiy kompetensiyalarini rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom kabi zamonaviy platformalar ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, o'quv materiallarini tezkor yetkazish va talabalar bilimini muntazam nazorat qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, masofaviy ta'lim texnologiyalari akademik mobillikni rivojlantirish, ta'lim resurslaridan keng foydalanish va xalqaro ta'lim tajribalarini o'zlashtirishga ham yordam beradi. Biroq masofaviy ta'lim texnologiyalarini qo'llash jarayonida texnik infratuzilmaning yetarli emasligi, internet tarmog'i bilan bog'liq muammolar, ayrim talabalarning mustaqil ta'lim ko'nikmalarining sustligi va raqamli kompetensiyalarning yetarli darajada shakllanmaganligi kabi qator muammolar mavjud. Ushbu kamchiliklarni bartaraf etish uchun zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish, pedagoglarning malakasini oshirish hamda elektron ta'lim resurslarini takomillashtirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. To'xtayev A.J. Masofaviy ta'lim texnologiyalarining rivojlanish tendensiyalari // Ilm-fan va innovatsiya. – 2024. – №6. – B. 48–56.
2. Tursunov N.K. Kredit-modul tizimi sharoitida raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish // Ta'lim menejmenti. – 2025. – №2. – B. 31–39.
3. Mamatqulov B.A. Oliy ta'limda innovatsion va masofaviy o'qitish texnologiyalarining ahamiyati // Innovatsion ta'lim. – 2024. – №3. – B. 52–60.
4. Xasanova D.M. Elektron ta'lim vositalari asosida o'qitish samaradorligini oshirish // Pedagogik innovatsiyalar. – 2025. – №1. – B. 18–26.
5. Omonov S.T. Zamonaviy oliy ta'limda masofaviy ta'limning o'rni va istiqbollari // O'zbekiston pedagogika jurnali. – 2024. – №4. – B. 37–45.
6. Raximov Sh.S. Kredit-modul tizimi va raqamli ta'lim integratsiyasi // Ta'lim muammolari. – 2025. – №2. – B. 42–50.
7. Abdullayeva M.S. Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatida elektron platformalardan foydalanish // Ta'lim va taraqqiyot. – 2024. – №3. – B. 29–37.